

PWYLLGOR LLYWODRAETHU AC ARCHWILIO

Cofnodion cyfarfod o'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio a gynhaliwyd yn yn Siambr y Cyngor, Neuadd y Sir, Rhuthun a thrwy gynhadledd fideo, Dydd Mercher, 22 Tachwedd 2023 am 9.30 am.

YN BRESENNOL

Y Cyngorwyr Ellie Chard, Justine Evans, Carol Holliday, Arwel Roberts, Andrea Tomlin a/ac Mark Young (Is-Gadeirydd)

Aelodau Lleyg - David Stewart (Cadeirydd), Nigel Rudd a Paul Whitham

Aelodau arweiniol - Cyngorydd Gwyneth Ellis Aelod Arweiniol dros Gyllid, Perfformiad ac Asedau Strategol a'r Cyngorydd Julie Matthews Arweinydd Aelod ar gyfer Strategaeth Gorfforaethol, Polisi a Chydraddoldeb.

HEFYD YN BRESENNOL

Prif Weithredwr (GB), Cyfarwyddwr Corfforaethol: Llywodraethu a Busnes – Swyddog Monitro (GW), Pennaeth Cyllid ac Archwilio (Swyddog Adran 151) (LT), Prif Gyfrifydd (RE), Prif Archwilydd Mewnol (BC), Pennaeth Gwasanaeth ar gyfer Cymorth Corfforaethol, Perfformiad, Digidol ac Asedau (HVE), Swyddog Cynllunio Strategol a Pherfformiad (HBP), Rheolwr Iechyd a Diogelwch Corfforaethol (GL), Rheolwr Diogelwch Tân dan Hyfforddiant (HT), Rheolwr Iechyd a Diogelwch Eiddo (SW), Tîm Cynllunio Strategol Rheolwr (NK), Prif Swyddog Digidol (BE), Gweinyddwr Pwyllgor (SW) (Zoom Host) a Gweinyddwr Pwyllgorau (SJ).

Roedd cynrychiolydd Archwilio Cymru, Mike Whiteley, hefyd yn bresennol.

1 YMDDIHEURIADAU

Dywedodd y Cyngorydd Carol Holliday wrth y Cadeirydd y gallai fod yn hwyr yn mynychu'r cyfarfod.

2 DATGANIADAU O FUDDIANT

Datganodd y Cyngorydd Mark Young fuddiant personol gan ei fod yn Gadeirydd Llywodraethwyr yn Ysgol Uwchradd Dinbych.

Datganodd y Cyngorydd Arwel Roberts fuddiant personol gan ei fod yn Llywodraethwr yn Ysgol Castell.

Datganodd yr Aelod Lleyg Nigel Rudd fuddiant personol gan ei fod yn aelod o Bwyllgor Llywodraethu ac Archwilio Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy.

Datganodd y Cadeirydd, yr Aelod Lleyg David Stewart fuddiant personol gan ei fod yn derbyn pensiwn cronfa bensiwn Clwyd a nodwyd yn eitem 12 ar yr agenda ac roedd yn aelod o'r pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ar Gyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam.

Datganodd yr Aelod Lleyg Paul Whitham fuddiant personol yn eitem 12 ar yr agenda gan ei fod yn derbyn pensiwn cronfa bensiwn Clwyd.

3 MATERION BRYS

Ni chodwyd unrhyw faterion brys.

4 COFNODION

Cyflwynwyd cofnodion cyfarfod y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio a gynhaliwyd ar 20 Medi 2023 i'w hystyried.

Materion cywirdeb –

Tudalen 9 – Cofnodion – dylai ddarllen 'gofynnodd y Cadeirydd oedd ei chyflwyno' ac nid 'pe bai'n bod'.

Tudalen 9 – Eitem 5 Cymeradwyo Datganiad o Gyfrifon – Dylai ddatgan 'the Mae'n rhaid i gyfrifon archwiledig gael eu cymeradwyo'n ffurfiol gan aelodau Llywodraethu ac Archwilio ar ran y cyngor.' Nid yw aelodau etholedig yn cael eu nodi.

Tudalen 11 – Diweddariad ar Ddatganiad Cyfrifon drafft 2022/23 – Dylai ddarllen y 'Cadeirydd yn diolch i'r Pennaeth Cyllid' am y sesiwn hyfforddi.

Materion yn codi –

Tudalen 8 – Cofnodion – Diweddariad Archwilio Mewnol – Cadarnhaodd y Prif Archwilydd Mewnol fod cyfathrebu â Phrif Archwilydd Mewnol Cyngor Ceredigion wedi dechrau trefnu'r adolygiad gan gymheiriaid. Roedd hi wedi derbyn y gwaith a gyflwynwyd ac wedi ymddiheuro am yr oedi. Y bwriad oedd y byddai'n mynychu cyfarfod Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ac yn cwrdd â'r Cadeirydd.

Tudalen 8 – Cofnodion - Datganiad Llywodraethu Blynyddol – Cadarnhaodd y Swyddog Monitro y byddai'n cyfarfod â'r Prif Archwilydd Mewnol cyn yr adroddiad Datganiad Llywodraethu Blynyddol nesaf i drafod ychwanegu ymrwymiad i lywodraethu da yn cael ei gynnwys.

Tudalen 13 – Adroddiad blynyddol drafft o'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio – Rhoddodd y Cadeirydd wybod i'r aelodau y byddai'n codi unrhyw sesiynau hyfforddi gan gynnwys hunanasesu yn eitem agenda y rhaglen waith i'r dyfodol.

Rhoddwyd gwybod i'r Aelodau fod y Cadeirydd wedi cyflwyno'r adroddiad Llywodraethu ac Archwilio blynyddol i'r Cyngor Sir a gafodd groeso cynnes gan aelodau etholedig. Diolchodd y Cadeirydd i'r gefnogaeth a gafodd gan y Swyddog Monitro

.

Tudalen 16 – Rhaglen Gwaith Llywodraethu ac Archwilio i'r Dyfodol – Cadarnhaodd y Swyddog Monitro y byddai grŵp Cadeiryddion Craffu ac Is-gadeiryddion yn trafod ffyniant a rennir ac yn lefelu cyllid yn y cyfarfod nesaf.

Tudalen 16 - Rhaglen Gwaith Llywodraethu ac Archwilio i'r Dyfodol – Diolchodd y Cadeirydd i'r swyddogion am drefnu'r hyfforddiant Craffu. Roedd wedi bod yn bresennol a'r ddwy sesiwn. Roedd yn teimlo ei fod o fudd mawr i Gynghorwyr etholedig ac aelodau lleyg.

Tudalen 19 – Cyd-arolygiad o drefniadau amddiffyn plant - cadarnhaodd y Swyddog Monitro ei fod wedi trefnu cyfarfod gyda'r swyddogion a oedd wedi bod yn bresennol yn y cyfarfod pwyllgor diwethaf i drafod yr adborth i Arolygiaeth Gofal Cymru. Cadarnhaodd y byddai'n rhannu'r manylion gyda'r Aelodau cyn cyflwyno.

PENDERFYNWYD, yn amodol ar yr uchod, fod cofnodion y pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio a gynhaliwyd ar 20 Medi 2023 yn cael eu derbyn a'u cymeradwyo fel cofnod cywir.

5 COFRESTR RISG GORFFORAETHOL: ADOLYGIAD MEDI 2023

Diolchodd y Cadeirydd i'r swyddogion am y sesiwn hyfforddi a ddarparwyd ar reoli risg cyn y cyfarfod. Roedd yn ddefnyddiol ac yn addysgiadol iawn i bawb.

Cyflwynodd Pennaeth Cefnogaeth Gorfforaethol: Perfformiad, Digidol ac Asedau'r adroddiad (a ddosbarthwyd yn flaenorol). Roedd yr adroddiad yn rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf am Adolygiad Medi 2023 o'r Gofrestr Risg Gorfforaethol a'r Datganiad Risg Archwaeth.

Dywedodd y Pennaeth Cefnogaeth Gorfforaethol: Perfformiad, Digidol ac Asedau wrth aelodau bod adroddiad diweddarau'r Gofrestr Risg Gorfforaethol wedi'i lunio yn dilyn adolygiad ym mis Medi lle'r oedd nifer o newidiadau wedi'u gwneud. Roedd atodiadau i'r adroddiad yn amlygu:

1. Atodiad 1 – crynodeb o newidiadau sylweddol
2. Atodiad 2 - dadansoddiad tabl a thueddiad o'r Risgiau Corfforaethol
3. Atodiad 3 – gwybodaeth fanwl am y 13 Risgiau Corfforaethol
4. Atodiad 4 – sy'n ein hatgoffa o'r Datganiad Risg Archwaeth - ym mis Tachwedd 2022 i'w adolygu ym mis Chwefror 2024.

Rhoddodd y Swyddog Cynllunio Strategol a Pherfformiad fanylion pellach o'r broses o sut roedd y gofrestr risg wedi adolygu a diweddarau. Roedd yr adroddiad yn gofyn am sicrwydd y pwyllgor bod proses reoli gadarn o fewn y Cyngor gyda'r bwriad o ddod o hyd i unrhyw risgiau sy'n gysylltiedig â llywodraethu sy'n haeddu ystyriaeth bellach.

Yn dilyn yr adolygiad, nodwyd bod nifer y risgiau wedi gostwng o 20 risg i 13. Roedd nifer o'r risgiau wedi'u cyfuno a nifer wedi'u dwysáu gyda dau ychwanegiad newydd. Darparwyd manylion am y risgiau yn y papurau.

Diolchodd y Cadeirydd i'r swyddogion am yr adroddiad a hefyd am y wybodaeth ganllaw a roddwyd i'r Aelodau yn dilyn y sesiwn hyfforddi ar reoli risgiau ar gyfer darparu gwasanaethau'n well.

Yn ei farn ef dangosodd yr adroddiad ddull priodol a chadarn o reoli risg. Offeryn oedd hwn, a gafodd ei ddeall a'i ddefnyddio gan Aelodau a swyddogion i flaenoriaethu'r risgiau a wynebai'r cyngor.

Yn dilyn y cyflwyniad, ymatebodd swyddogion i gwestiynau'r Aelodau fel a ganlyn:

- Risg 18: Roedd y risg na chafodd manteision rhaglenni a phrosiectau eu gwireddu'n llawn wedi'i dileu. Fe'i hymgorfforir yn y Risg Ariannol 51.
- Cytunodd y Tîm Gweithredol Corfforaethol ar y datganiad archwaeth risg ac roedd yn seiliedig ar lefel effaith amrywiol yn pennu'r awydd risg. O ystyried y dyfodol ariannol ansicr roedd hi'n bwysig i swyddogion fonitro'r risg o awydd yn erbyn risgiau. Dywedodd y Pennaeth Cyllid fod yr archwaeth risg ar gyfer y cyngor yn is. Roedd y cyd-destun yr oedd yr awdurdod yn gweithredu ohono y tu hwnt i reolaeth y cyngor. Mae'r cyd-destun ariannol ar hyn o bryd yn uwch i'r hyn y byddai'r awdurdod ei eisiau ar hyn o bryd
- Mae'n ofynnol i bob cynllun arbed cyllideb gwblhau asesiad effaith ar lesiant. Byddai'r rheini'n cael eu casglu i nodi unrhyw effeithiau ar nodau allweddol ar yr awdurdod, byddai'r canfyddiadau'n cael eu cyflwyno ochr yn ochr â chynigion y gyllideb yn y flwyddyn newydd. Adroddiadau celwydd oedd yr asesiadau llesiant a gellid eu diweddarau a'u diwygio dros amser.
- Cytunodd swyddogion i roi rhywfaint o wybodaeth ychwanegol i'r Aelodau am ysgolion annibynnol mewn perthynas â risg 01.
- Cytunodd yr Aelodau, yn dilyn diweddariad i'r Gofrestr Risg Gorfforaethol, y dylid darparu crynodeb byr fel adroddiad gwybodaeth i'r pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio. Awgrymodd yr Aelodau hefyd y dylid cyflwyno un adroddiad cryno yn fwy rheolaidd i ddangos unrhyw newidiadau i risgiau a nodwyd. Dywedodd y Swyddog Monitro os oedd y pwyllgor eisiau gwybodaeth yn fwy rheolaidd y gellid gofyn amdani i swyddogion. Awgrymodd swyddogion fynd â'r sylwadau yn ôl at y tîm i gael sylwadau mewn ffyrdd o ddarparu gwybodaeth fwy rheolaidd i'r pwyllgor.
- Roedd perygl llifogydd yn cael ei gynnwys yn Risg 11 – Ymateb aneffeithiol i ddigwyddiad difrifol.
- Anogwyd yr Aelodau i gysylltu ag Aelodau Arweiniol gydag unrhyw bryderon yr oeddent yn teimlo y dylid eu cynnwys ar gyfer pryderon penodol fel yr Iaith Gymraeg a Diwylliant. Roedd gwahanol ffyrdd o reoli risgiau, roedd gan bob maes gwasanaeth gofrestr risg hefyd a oedd yn manylu ar rai risgiau penodol.
- Roedd yr Aelodau'n falch o weld bod twyll a llygredd yn dal i gael eu cynnwys fel risg i'r awdurdod.
- Gofynnodd yr Aelodau a oedd angen rhagor o fanylion am fanylion am seiber-ymosodiadau mewn Risg 11. Pwysleisiodd swyddogion fod mwy o

fanylion wedi'u rhoi ar y risg benodol hon yn y gofrestr risg gwasanaeth er ei bod yn dal yn werth cael ei chynnwys yn y Gofrestr Risg Gorfforaethol.

- Mae'r sgôr cywir ar gyfer y sgôr risg gweddilliol yn parhau heb newid fel C2 ar gyfer Risk45. Diolchodd swyddogion i'r aelodau am adnabod yr anghysondeb.
- Gofynnodd yr Aelodau a oedd y manylion a restrir ar y cyfeiriad teithio disgwylidig yn gywir. Mewn ymateb dywedodd y Swyddog Monitro gyda llai o swyddi gwag y byddai'r awdurdod yn llai tebygol o recriwtio i'r swyddi hynny neu gadw staff.

Diolchodd y Cadeirydd i'r holl swyddogion ac Aelodau am y drafodaeth fanwl ac yr oedd;

PENDERFYNWYD, bod

I. Y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio nodi proses adolygu'r Gofrestr Risgiau Corfforaethol;

II. Mae'r nodiadau cyfarwyddyd sy'n ymwneud â rheoli risg yn cael eu haddasu i adlewyrchu rôl y Pwyllgorau Llywodraethu ac Archwilio

III. Swyddogion i adolygu a dyfeisio adroddiad cryno amlach mewn perthynas â'r Gofrestr Risg Gorfforaethol.

6 DIWEDDARIAD PROSES CYLLIDEB

Croesawodd y Cadeirydd Liz Thomas, Pennaeth Cyllid ac Archwilio i'r Pwyllgor. Dymunai ddymuniadau gorau i'r Pennaeth Cyllid ac Archwilio yn ei rôl newydd.

Cyflwynodd Aelod Arweiniol Cyllid, Perfformiad ac Asedau Strategol yr adroddiad (a ddosbarthwyd yn flaenorol) i'r Aelodau. Pwysleisiodd i'r Aelodau bod sefyllfa ariannol Sir Ddinbych ynghyd â phob awdurdod arall ledled Cymru yn ddigynsail o ran y gwagle ariannol. Felly roedd golygu bod y broses o bennu cyllideb gytbwys i fod yn llawer anoddach nag a welwyd yn flaenorol.

Roedd nifer o drafodaethau wedi eu cynnal a byddent yn cael eu cynnal i adolygu a monitro'r sefyllfa o gydbwysu cyllideb yr awdurdodau.

Adleisiodd y Pennaeth Cyllid ac Archwilio y sylwadau a wnaed gan yr Aelod Arweiniol. Ehangodd drwy ddweud bod yr adroddiad wedi'i gyflwyno i'r pwyllgor i ddiweddarau a rhoi sicrwydd ar y prosesau ar bennu'r gyllideb ar gyfer 2024/25.

Roedd adran gyntaf yr adroddiad yn rhoi manylion ynghylch lle roedd yr awdurdod ar hyn o bryd mewn perthynas â'r sefyllfa ariannol. Cafodd yr aelodau eu tywys i'r tabl a gynhwyswyd yn Atodiad 1 yr adroddiad, yn darparu'r rhagolwg diweddaraf. Dangosodd yr anhawster wrth ragweld y lefel bosibl o arian. Roedd colofn ychwanegol wedi'i chynnwys yn y tabl gyda'r ffigurau amcangyfrif diweddaraf yr oedd y tîm yn gweithio tuag atynt.

Nododd y tabl fod gan yr awdurdod bwysau cyllidebol ar gyfer 2024/25 gyda chyfanswm o £26 miliwn a ragwelir. Roedd y rhan fwyaf o'r pwysau hynny yn gysylltiedig â chyflog a chwyddiant, yn sgil gwasanaethau a arweiniwyd gan alw. Roedd y rhan fwyaf o'r risgiau oherwydd chwyddiant a chynnydd mewn cyflog.

Roedd swyddogion yn monitro'r rhagfynegiadau chwyddiant a'r ffigurau cyfredol yn gyson.

Nid oedd yn ofynnol i'r awdurdod ganfod gwagle cydbwysedd mor uchel yn ystod y blynyddoedd diwethaf, pwysleisiwyd bod gan y cyngor hanes da o wneud arbedion ac effeithlonrwydd.

Roedd swyddogion yn tybio y byddai Llywodraeth Cymru yn darparu 3% i gefnogi'r bwlch cyllido. Nid oedd hynny'n cyd-fynd â'r lefelau uchel o chwyddiant a'r galw. Pwysleisiwyd y dybiaeth weithiol; Roedd swyddogion yn gweithio i ffigwr cynnydd o 7% yn y dreth gyngor. Nid oes unrhyw benderfyniadau wedi'u gwneud hyd yn hyn. Gyda'r holl dybiaethau cychwynnol hyn a fyddai'n gadael bwlch cyllido o £15 miliwn i'w ddarganfod.

Cafodd y strategaeth i adolygu ffyrdd o gau'r bwlch ei manylu yn yr atodiad. Byddai cynnydd mewn ffioedd a thaliadau yn unol â'r polisi ffioedd a thaliadau yn cael eu gwneud yn briodol. Roedd Penaethiaid Gwasanaeth a Chyfarwyddwyr Corfforaethol wedi cyflwyno cynigion arbedion ar raddfa fawr i'w hystyried. Roedd y cynigion hynny'n cael eu hadolygu gan y Tîm Gweithredol Corfforaethol. Pe bai unrhyw gynigion yn cael eu hystyried yn arbedion posibl, byddai proses ffurfiol yn dechrau gyda nifer o gamau cyn gwneud unrhyw benderfyniadau ffurfiol.

Cyflwynwyd nifer o gynigion arbedion anstrategol, a oedd yn cael eu hadolygu. Roedd pob maes o orwariant o fewn awdurdod yn cael eu hadolygu i adolygu'r meysydd hynny er mwyn atal gorwariant yn y dyfodol.

Roedd trafodaethau gydag ysgolion mewn perthynas â'r sefyllfa wedi digwydd. Byddai'r awdurdod yn parhau i ariannu cynnydd mewn chwyddiant o fewn ysgolion ond byddai dal yn ofynnol i ysgolion ddod o hyd i arbedion o rhwng 2-4%.

Byddai'r holl arbedion a awgrymwyd a gyflwynwyd yn arbed £8 miliwn ychwanegol a fyddai'n gadael bwlch sy'n weddill o £7.5 miliwn i gydbwysu'r gyllideb. Roedd llawer o waith a chyfathrebu yn cael ei wneud i drafod opsiynau ac roedd arbedion posibl wedi digwydd. Roedd nifer o gyfarfodydd yn cael eu cynnal i adolygu ardal arbedion posib.

Clywodd yr aelodau bod cynllun awgrym staff wedi cychwyn. Roedd y cynllun hwnnw wedi arwain at 150 o awgrymiadau a gyflwynwyd gan weithwyr a oedd yn cael eu hadolygu gan swyddogion cyllid a Phenathiaid Gwasanaeth. Roedd disgwyl i'r Aelod Arweiniol ynghyd â Phennaeth Cyllid ac Archwilio gwrdd â holl arweinwyr grwpiau gwleidyddol i ystyried a datblygu ac awgrymiadau.

Cadwyd yr holl staff, ysgolion ac undebau llafur yn ymwybodol o'r sefyllfa a'r ffigurau newidiol.

Wrth symud ymlaen roedd swyddogion yn gweithio o adolygiad i'r rhagolygon a fyddai'n cael ei ddarparu i aelodau yn y flwyddyn newydd. Pwysleisiwyd bod 2024/25, 2025/26 a 2026/27 i gyd yn edrych yr un mor heriol.

Pwysleisiodd y Cadeirydd mai'r rôl Llywodraethu ac Archwilio oedd adolygu proses y broses gyllidebol a chydbwysu'r gyllideb. Roedd angen sicrwydd bod popeth yn cael ei wneud i gyflawni cyllideb gytbwys yn 2024/25 a'r blynyddoedd dilynol. Roedd angen sicrwydd hefyd bod modd cyflawni'r holl gynigion arbed a'u bod yn cael eu cyflawni. Byddai angen monitro ac olrhain yr arbedion hynny.

Byddai'r Pwyllgor am gael gwybod am unrhyw effeithiau ar lywodraethu'r awdurdod o ganlyniad i'r mesurau arbed.

Yn dilyn y cyflwyniad manwl, ymhelaethodd yr Aelod Arweiniol a'r Swyddogion ar y pwyntiau canlynol:

- Roedd yr Aelodau'n gwerthfawrogi'r anawsterau a wynebir gan yr awdurdod dros y blynyddoedd nesaf i fantoli cyllidebau. Fe wnaethant nodi'r bwlch cyllido mawr yr oedd angen ei lenwi. Mynegwyd pryderon bod rhai meysydd gwasanaeth dros y gyllideb ar hyn o bryd ac y byddai'n ei chael hi'n anodd dod o hyd i arbedion y gallent ymrwymo iddynt. Pwysleisiodd swyddogion y byddai'n rhaid gosod proses dros y tymor canolig i adolygu a monitro cydbwysu'r gyllideb.
- Roedd swyddogion yn gweithio trwy'r cynigion cynilo, roedd rhai ymhellach ar y blaen nag eraill gyda rhai yn cael eu datblygu a'u datblygu. Byddai angen proses olrhain cynilion ar waith i sicrhau bod arbedion yn cael eu cyrraedd.
- Roedd yr arbedion a nodwyd hyd yma yn nodi arbediad o £8 miliwn, y gobaith oedd y byddai arbedion ychwanegol yn cael eu nodi yn ystod y broses.
- Roedd gwasanaethau a oedd ar hyn o bryd yn profi gorwariant yn feysydd lle mae galw mawr amdanynt, byddai hefyd yn ofynnol iddynt asesu unrhyw arbedion y gellid eu gwneud i leihau gorwariant a gwneud cynigion cynilo.
- Nid y bwlch o £7.5 miliwn a adroddwyd heddiw oedd sut yr oedd swyddogion yn bwriadu cynnig mantoli'r gyllideb. Roedd angen gwaith a thrafodaethau pellach i leihau hynny drwy gau cyfrifon.
- Byddai Archwilio Mewnol yn cael ei adolygu a'r ffordd orau o weithio yn y dyfodol. Teimlwyd y byddai angen i archwiliad mewnol weithio'n agos gyda'r Pennaeth Cyllid ac Archwilio i fonitro'r arbedion arfaethedig a chwblhau'r arbedion a gynigiwyd yn ystod y misoedd a'r blynyddoedd nesaf. Byddai unrhyw faterion yn cael eu cyflwyno i'r aelodau yn yr adroddiadau archwilio a gyflwynwyd i'r pwyllgor.
- Roedd nifer o gynigion arbedion yn cael eu cyflwyno. Roedd un o'r rheini yn edrych ar y rôl y gallai Cynghorau Dinas, Tref a Chymuned chwarae ynddi yn rhai o'r cynigion arbed. Roedd angen i swyddogion adolygu ac asesu wrth symud ymlaen.
- Roedd y broses o awgrymu staff wedi bod yn hynod o werth chweil. Roedd lefel yr ymgysylltiad wedi bod yn dda gyda nifer o awgrymiadau yn cynnig meysydd y gellid eu datblygu i leihau'r bwlch cyllido. Roedd yn bwysig sicrhau bod yr holl staff yn teimlo eu bod yn cymryd rhan ac yn gallu awgrymu ardaloedd ar gyfer arbedion.
- Cadarnhawyd bod y Swyddog Adran 151 o fewn yr awdurdod wedi cyflwyno'r hysbysiad Adran 114 i'r awdurdod a'r archwilydd allanol. Roedd y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio yn gyswllt pennaf â'r berthynas rhwng yr archwilydd allanol a'r awdurdod.

- Yn ystod y blynyddoedd diwethaf ni chafwyd unrhyw Awdurdodau Cymreig a oedd wedi cyhoeddi hysbysiad Adran 114. Wrth edrych ar wasanaethau yn yr awdurdod fyddai'n parhau, byddai swyddogion yn edrych ar y gwasanaethau hynny oedd yn statudol a'r rhai anstatudol.
- Clywodd yr Aelodau fod y Cynllun Ariannol Tymor Canolig yn cael sylw o dair blynedd ac roedd yn cael ei ddatblygu ar hyn o bryd. Byddai swyddogion yn edrych y tu hwnt i'r cynllun tair blynedd i daflunio cyllideb y dyfodol ond pwysleisiwyd ymhellach ymlaen edrychwch y lleiaf dibynnol y gallwch fod ar ddigwyddiadau.
- Byddai cronfa liniaru'r gyllideb yn cwmpasu'r gorwariant ar gyfer blwyddyn ariannol 2023/24.
- Rhaglen gyfalaf oedd un o'r prif gynigion arbedion a oedd yn cael eu hystyried. Yn yr adroddiad darparwyd ffigwr cynilo o £500,000 ar gyfer buddsoddiadau a benthyca hyn yn uniongyrchol gysylltiedig â benthyca newydd ar gyfer prosiectau cyfalaf.
- Roedd data ar y cynigion a'r prosiectau cyfalaf wrth symud ymlaen o ran uchelgais yr awdurdod ar gael. Efallai y bydd angen ei adolygu i alinio'r hyn y gellir ei gyflawni a'r hyn a oedd yn fforddiadwy i reoli disgwyliadau.
- Roedd pob maes, gan gynnwys darparu gwasanaethau, yn cael eu hadolygu ac yn ystyriaethau wrth adolygu arbedion posibl.
- Gweithredodd yr awdurdod gyfrif referniw tai a adroddwyd i'r Cabinet fel rhan o adroddiad monitro'r gyllideb. Adroddwyd am weithgarwch y cyfrif referniw tai i waith craffu'r Cabinet a Chymunedau ac o bosibl Craffu ar Berfformiad yn dibynnu ar natur yr adroddiad. Cadarnhaodd swyddogion y byddai'n edrych ar rôl y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio mewn perthynas â'r Cyfrif Referniw Tai i weld lle byddai rôl y Pwyllgor.

Gofynnodd yr Aelodau a oedd unrhyw amrywiadau neu faterion yn codi yn ystod y misoedd nesaf bod y pwyllgor yn ymwybodol o'r materion hynny a chyflwynir adroddiad mewn cyfarfod i'w drafod cyn y diweddariad nesaf a drefnwyd ym mis Mehefin 2024.

PENDERFYNWYD bod y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio yn nodi cynnwys y strategaeth gyllideb y cytunwyd arni gan y Cabinet ar gyfer pennu cyllideb 2024/25. Gofynnodd yr Aelodau am rannu unrhyw ddigwyddiadau neu wyriadau sylweddol o'r amcanestyniad presennol gyda'r Pwyllgor.

Ar y pwynt hwn (11.55 a.m.) cafwyd egwyl gysur o 15 munud.

Ailgynull y cyfarfod am 12.10pm.

7 DIWEDDARIAD RHEOLI'R TRYSORLYS

Arweiniodd y Pennaeth Cyllid yr Aelodau drwy adroddiad diweddar Rheoli'r Trysorlys (a ddosbarthwyd yn flaenorol).

Roedd yr adroddiad yn rhoi sicrwydd i'r Aelodau am weithgarwch rheoli'r trysorlys. Roedd y gweithgaredd ynghylch buddsoddi a benthyca yn unol â'r polisi a'r strategaeth a osodwyd.

Pwysleisiwyd bod unrhyw arian dros ben yn cael ei fuddsoddi'n ddiogel ac nad oedd yn agored i unrhyw risg ddiangen a bod arian parod ar gael os a phan fo angen.

Roedd mwyafrif y buddsoddiadau wedi'u gwneud i Swyddfa Rheoli Dyledion Llywodraeth y DU er mwyn lleihau'r risgiau hyn. Roedd llif arian yn cael ei fonitro'n barhaus gan swyddogion.

Clywodd yr aelodau mai dim ond at ddibenion cyfalaf y cafodd yr awdurdod ei fenthyg. Roedd prosiectau amddiffyn arfordirol mawr yn cael eu gweithredu ar hyn o bryd ac roedd hynny'n gyrru gofynion benthyca'r awdurdodau. Parhaodd gweithio agos gyda chynghorwyr y trysorlys Arlingclose Ltd i ganfod yr amser gorau i fenthyca.

Clywodd y pwyllgor fod yr holl ddangosyddion darbodus a osodwyd ar gyfer rheoli'r trysorlys yn cael eu bodloni ar hyn o bryd.

Diolchodd y Cadeirydd i'r Aelod Arweiniol a'r Pennaeth Cyllid am y diweddariad. Trafododd yr Aelodau y pwyntiau canlynol yn fanylach:

- Roedd gan awdurdodau blynyddoedd blaenorol ddigon o arian parod tymor byr. O ystyried y lefel bresennol o awdurdodau a oedd yn profi anawsterau ariannol, roedd mwy o graffu ynghylch benthyca tymor byr a mwy o gwestiynau'n cael eu gofyn gan fenthycwyr
- Roedd proses i gefnogi ysgolion mewn trafferthion ariannol. Mae'n rhaid i ysgolion hysbysu'r tîm cyllid a'r adran addysg pan fyddant mewn diffyg cyllidebol. Byddai angen cynlluniau adfer a darparu cymorth pan fo hynny'n bosibl. Bydd prosesau ar wahân ar gyfer yr anawsterau addysgol.
- Nid oedd swyddogion yn ymwybodol o unrhyw gyfyngiadau yn y polisiâu am beidio â gwneud trafodion ariannol gydag awdurdodau a oedd wedi cyhoeddi hysbysiadau Adran 114. Ni fyddai Cyngor Sir Ddinbych yn ymrwmo i unrhyw drefniadau o'r fath ond nid oes unrhyw beth i ddweud na ellid ei wneud. Dywedodd y Pennaeth Cyllid y byddai'n codi'r sylwadau gydag Arlingclose Ltd fel rhan o'r cyfarfod strategaeth.
- Nododd yr Aelodau raglen panorama ar awdurdod a oedd wedi cymryd nifer o fuddsoddiadau amheus mewn perthynas â gweithgarwch rheoli'r trysorlys. Y cynghorwyr a nodwyd yn y rhaglen honno oedd Arlingclose Ltd, gofynnodd yr aelodau am sicrwydd bod swyddogion Sir Ddinbych yn ymwybodol o unrhyw faterion yn ymwneud â'r sefyllfa benodol honno. Roedd hyfforddiant yn ddyledus ar gyfer Llywodraethu ac Archwilio. Dywedodd y Pennaeth Cyllid y byddai'n gofyn i rai o'r pwyntiau gael sylw yn y sesiwn honno.

- Cyfeiriodd y Cadeirydd yr aelodau at adroddiad diweddar gan CIPFA a gyhoeddwyd ar 4 awdurdod yn Lloegr a oedd wedi cyhoeddi hysbysiadau Adran 114.
- Roedd y Cyfrifon Refeniw Tai yn rhan o'r Datganiad Cyfrifon. Roedd yn rhan o brofion Archwilio Cymru i ffurfio'r farn archwilio.
- Dywedodd y Pennaeth Cyllid fel gyda'r holl wasanaethau y byddai'n rhaid iddi geisio arbedion yn ei meysydd gwasanaeth. Ni wnaeth ragweld unrhyw newidiadau i dîm rheoli'r trysorlys.

PENDERFYNWYD bod aelodau'n nodi adroddiad diweddar Rheoli'r Trysorlys ar gyfer perfformiad hyd yma yn 2023/24 a'i fod wedi darllen, deall ac ystyried yr Asesiad Effaith ar Les fel rhan o'i ystyriaeth.

8 DIWEDDARIAD ARCHWILIO MEWNOL

Cyflwynodd yr Aelod Arweiniol dros Gyllid, Perfformiad ac Asedau Strategol ynghyd â'r Prif Archwilydd Mewnol (CIA) yr adroddiad (a ddsbarthwyd yn flaenorol). Cafodd yr aelodau eu diweddarau am gynnydd y Tîm Archwilio Mewnol o ran darparu gwasanaethau, darpariaeth sicrwydd, adolygiadau a gwblhawyd, perfformiad ac effeithiolrwydd wrth ysgogi gwelliant.

Rhoddodd yr adroddiad wybodaeth am waith a wnaed gan Archwilio Mewnol ers cyfarfod diwethaf y pwyllgor. Roedd yn caniatáu i'r pwyllgor fonitro perfformiad a chynnydd Archwilio Mewnol yn ogystal â darparu crynodebau o adroddiadau Archwilio Mewnol.

Cadarnhad bod 4 Archwiliad wedi'u cwblhau ers cyfarfod diwethaf y pwyllgor ym mis Gorffennaf 2023, roedd y pedwar archwiliad wedi derbyn sgôr sicrwydd uchel. Roedd nifer yr archwiliadau a gwblhawyd yn is na'r arfer oherwydd bod nifer o ymchwiliadau arbennig yn cael eu cynnal ar yr un pryd. Ers cyhoeddi'r agenda 3 roedd archwiliadau pellach wedi'u cwblhau.

Roedd y Prif Archwilydd Mewnol yn falch o ddweud bod yr adran archwilio bellach mewn capasiti llawn. Roedd y tîm yn dal i fod yn ei fabandod gyda nifer o weithwyr ar lwybrau gyfa. Roedd y Prif Archwilydd Mewnol yn falch o'r gwaith yr oedd y tîm yn ei gynhyrchu.

Dros y misoedd nesaf pwysleisiwyd y byddai angen i Archwilio Mewnol weithio'n agos gyda Phenaethiaid Gwasanaeth a Phennaeth Cyllid i asesu sut mae archwiliad yn mynd rhagddo a chwblhau archwiliadau. Byddai angen rhoi sicrwydd i sicrhau bod aelodau'n ymwybodol bod unrhyw doriadau yn cael eu cyflawni yn unol â chynigion cyllidebol er mwyn galluogi'r cyfrifon i gydbwysu.

Diolchodd y Cadeirydd i'r Prif Swyddog Mewnol am y cyflwyniad manwl.

Yn ystod y drafodaeth –

- Roedd gwaith yn mynd rhagddo i gwblhau gwaith archwilio wedi'i raglennu ar gyfer 2023/24. Bu'n rhaid i'r Prif Archwilydd Mewnol adolygu'r rhestr o waith

arfaethedig i flaenoriaethu archwiliadau a oedd yn ofynnol yn ystod y flwyddyn ariannol hon a'r rhai y gellid eu gohirio neu nad oedd eu hangen. Byddai cyfarfodydd gyda Phenaethiaid Gwasanaeth yn cael eu trefnu ar ôl i'r cynllun newydd gael ei gwblhau.

- Ar hyn o bryd roedd capasiti tîm a llwyth gwaith y tîm ar lefel foddhaol. Yn y flwyddyn ariannol newydd, byddai'r cynllun yn newid o bosibl i sicrhau bod yr holl doriadau yn cael eu hadolygu i roi sicrwydd pwyllgor bod maes y gwasanaeth yn dal i ddarparu angen.
- Mae'r broses ymchwiliadau arbennig yn cynnwys nifer o swyddogion gan gynnwys y Swyddog Monitro a'r Prif Archwilydd Mewnol yn adolygu pob achos a phenderfynu ar y camau gorau. Nid yw pob ymchwiliad arbennig yn cael ei adolygu drwy archwiliad mewnol.
- Byddai darn blaenorol o waith ar drefniadau partneriaeth yn Sir Ddinbych yn cael ei adolygu a'i gynnwys yn y flwyddyn ariannol newydd. Gofynnodd yr Aelodau a oedd y papur yn fwy o ymarfer mapio i ddangos y cyfrifoldebau llywodraethu allweddol a ble maent yn gorwedd.
- Cadarnhaodd y Prif Archwilydd Mewnol y byddai'n cyflwyno canlyniadau'r ymchwiliadau arbennig fel adroddiad cyfrinachol ar ôl cwblhau'r ymchwiliad.
- Rhannwyd yr holl adroddiadau archwilio a gwblhawyd mewn ysgolion gyda'r Pennaeth Addysg. Mae Archwilio Mewnol yn edrych ar ysgolion fesul clwstwr ac os byddent yn cael gwybod am unrhyw dueddiadau byddai trafodaethau pellach gyda swyddogion perthnasol yn digwydd. Dywedodd wrth yr Aelodau ei fod i fod i gyfarfod â Chadeiryddion ac Is-gadeiryddion Cyrff Llywodraethol yn y flwyddyn newydd.
- Dros yr haf, cysylltodd y tîm archwilio mewnol, â phob ysgol a oedd wedi derbyn archwiliad ers mis Ionawr 2020, i adolygu unrhyw gamau gweithredu oedd yn weddill. Sicrhaodd swyddogion gyda gwasanaethau fod Verto wedi cael ei ddiweddarau'n gywir yn erbyn unrhyw gamau gweithredu sy'n weddill neu'n tynnu sylw at unrhyw gamau gweithredu sydd angen eu cwblhau o hyd. Byddai rhagor o ohebiaeth a thrafodaethau gydag ysgolion yn digwydd pe bai'r camau'n parhau i fod yn rhagorol.
- Gwnaethpwyd yr Aelodau'n ymwybodol bod materion archwilio mewnol yn cael eu cynnig, pob gwasanaeth a gynlluniodd y gweithredoedd.

PENDERFYNWYD bod aelodau'n nodi cynnydd a pherfformiad yr Archwiliad Mewnol.

9 ADRODDIAD SIRO BLYNYDDOL

Cyflwynodd Pennaeth y Gwasanaeth Cymorth Corfforaethol: Perfformiad, Digidol ac Asedau ynghyd â'r Prif Swyddog Digidol a'r Uwch Berchennog Risg Gwybodaeth Dros Dro Ebrill 2022-Medi 2023 yr adroddiad i'r Pwyllgor (a ddisbarthwyd yn flaenorol).

Roedd yr adroddiad yn cwmpasu'r cyfnod rhwng Ebrill 2022 a Mawrth 2023 ac roedd yn darparu gwybodaeth am lywodraethu gwybodaeth y Cyngor gan gynnwys torri data ar y Ddeddf Diogelu Data, Rhyddid Gwybodaeth, Gwybodaeth Amgylcheddol a cheisiadau Diogelu Data a gafwyd..

Roedd yr adroddiad yn caniatáu i'r pwyllgor oruchwylio trefniadau llywodraethu gwybodaeth a pherfformiad.

Clywodd yr aelodau fod 27 digwyddiad data yn ymwneud â data personol, gostyngiad o'i gymharu â'r llynedd (2021/22) pan oedd 35. Roedd y rhan fwyaf o'r digwyddiadau data yn fach. Teimlwyd bod y ffyrdd newydd o weithio wedi gwreiddio gyda gweithwyr ac roedd pobl yn fwy ystyriol o'r ffyrdd o weithio.

Ystyriwyd tri digwyddiad y gellir eu hadrodd i'r wybodaeth

Swyddfa'r Comisiynydd (ICO), ni arweiniodd yr holl adroddiadau at unrhyw gamau pellach yn erbyn y Cyngor. Achos sylfaenol y mwyafrif o faterion oedd camgymeriad dynol, roedd gweithdrefnau newydd ar gyfer 'gwirio' o bell yn cael eu harchwilio'n arbennig o ddefnyddiol yng nghyd-destun mwy o waith cartref y rhan fwyaf o staff swyddfa.

Roedd cyfanswm o 1,057 o geisiadau Rhyddid Gwybodaeth a Rheoliad Gwybodaeth Amgylcheddol yn ystod y 12 mis hyd at 31 Mawrth 2022.

Derbyniwyd lefelau uwch o geisiadau diogelu data yn ystod 2022/23 o'i gymharu â 2021/22 (cyfanswm 203) roedd y rhain yn debygol oherwydd bod achosion Diogelu Data ar gyfer Gwasanaethau Plant sydd bellach wedi'u cofnodi'n ganolog fel mater o drefn.

Cynhaliwyd 16 o adolygiadau mewnol i gyd, gyda chyfanswm o 8 ohonynt i gyd neu wedi'u cynnal yn rhannol.

Diolchodd y Cadeirydd i'r swyddogion am yr adroddiad manwl a diolchodd i'r swyddogion am y lefel gywir o sicrwydd i aelodau'r pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio.

Awgrymodd yr Aelodau y dylid ystyried adroddiadau blynyddol fel hyn fel eitem wybodaeth oni bai bod unrhyw bryderon neu faterion yr oedd swyddogion yn teimlo bod cyfiawnhad dros drafodaeth gan aelodau. Rhoddodd yr adroddiad lefel sicrwydd i'r aelodau yr oeddent yn hapus â hi.

Pwysleisiodd y Swyddog Monitro bwysigrwydd cyflwyno adroddiadau blynyddol o'r fath i'r Aelodau am eu sylw. Gallai aelodau bob amser ofyn am ragor o fanylion neu adroddiadau yn dilyn eitem wybodaeth os dymunent.

Dywedodd wrth yr Aelodau fod yr awdurdod yn derbyn miloedd o ohebiaeth fesul tipyn. Cymerodd yr awdurdod ei gyfrifoldeb o ddifrif gyda phrosesau yn eu lle i ddatrys unrhyw doriadau.

Mae diogelu data yn rhan o'r hyfforddiant gorfodol i'r holl staff. Bu'n rhaid ei adolygu bob tair blynedd. Roedd grŵp llywodraethu gwybodaeth hefyd, a oedd cyfathrebu ac ymwybyddiaeth yn cael ei fwydo drwodd. Cafodd swyddogion sicrwydd yn rhai o'r ardaloedd risg uchel bod mesurau lliniaru ar waith i leihau'r risg o dorri rheolau. Mae gwasanaethau sydd â risg uwch o dorri data yn derbyn hyfforddiant

ychwanegol. Pan fydd toriad yn cael ei gofnodi mae'n ofynnol i'r unigolyn dan sylw gwblhau'r holl hyfforddiant diogelu data yn llawn.

Roedd swyddogion yn monitro effaith gweithio gartref a nifer y toriadau o ran gweithio hyblyg. Roedd yr Aelodau'n awyddus i fonitro'r polisiau gwaith presennol ac os oedd hynny'n effeithio ar nifer y toriadau a gofnodwyd.

Gofynnodd yr aelodau a oedd yn ofynnol i staff ysgolion gwblhau'r hyfforddiant diogelu data a modiwlau 3 blynedd gloywi ychwanegol. Dywedodd Pennaeth y Gwasanaeth Cefnogaeth Gorfforaethol: Perfformiad, Asedau Digidol a Strategol wrth aelodau y byddai'n ceisio ateb ac yn eu dosbarthu i'r aelodau.

PENDERFYNWYD bod y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio yn nodi cynnwys adroddiad blynyddol yr Uwch Berchennog Risg Gwybodaeth ac yn ogystal, byddai adroddiadau yn y dyfodol yn cael eu cyflwyno i'r Pwyllgor er gwybodaeth.

10 ADRODDIAD IECHYD A DIOGELWCH CORFFORAETHOL BLYNYDDOL

Arweiniodd yr Aelod Arweiniol Strategaeth Gorfforaethol, Polisi a Chydraddoldeb ynghyd â'r Rheolwr Iechyd a Diogelwch Corfforaethol aelodau drwy'r adroddiad iechyd a Diogelwch Corfforaethol blynyddol (a ddosbarthwyd yn flaenorol).

Rhoddodd yr adroddiad wybodaeth am reoli iechyd a Diogelwch yng Nghyngor Sir Ddinbych yn ystod 2021-2022. Yn rhan o'r papur roedd manylion gan gynnwys data nifer o feysydd yn yr awdurdod.

Roedd disgwyl lefelau da o iechyd a diogelwch ym mhob rhan o'r awdurdod lleol.

Roedd rhan gyntaf yr adroddiad yn cynnwys asesu gweithrediad systemau iechyd a diogelwch, rhoddwyd sgôr sicrwydd canolig ynghyd â sicrwydd canolig ar gyfer cynnwys gweithwyr mewn iechyd a diogelwch.

Rhoddwyd pwyntiau allweddol i'r aelodau yn yr adroddiad. Roedd y rhain yn cynnwys:

- Gweithio hyblyg – roedd dogfennau cyfarwyddyd wedi eu darparu i weithwyr
- Monitro dirgryniad braich llaw – roedd cynllun gweithredu wedi'i greu i fonitro ac ar hyn o bryd yn cael ei weithredu
- Gwyliadwriaeth iechyd – gan weithio gydag iechyd galwedigaethol cynhaliwyd holiadur i'r holl weithwyr ei gwblhau.

Roedd yr adroddiad yn manylu ar yr holl feysydd a gwasanaethau y mae iechyd a diogelwch wedi eu cynnwys dros y flwyddyn. Clywodd yr aelodau fod tîm iechyd a diogelwch penodol o fewn gwasanaethau eiddo oedd yn gyfrifol am ddiogelwch adeiladau.

Darparwyd manylion y gwaith ar gyfer y tîm iechyd a diogelwch ar gyfer 2024 yn y dyfodol. Gan gynnwys y cynllun gweithredu hyfforddi 2 flynedd nesaf.

Adroddwyd yr adroddiadau i'r Uwch Dîm Arwain pan oedd angen ond cawsant eu hadrodd ar fusnes chwarterol i'r Cydbwyllgor Ymgynghorol Iechyd a Diogelwch a Chysylltiadau Gweithwyr.

Diolchodd y Cadeirydd i'r swyddog am y wybodaeth a'r cyflwyniad manwl. Awgrymodd wrth symud ymlaen y byddai'r adroddiad yn rhoi unrhyw ddigwyddiadau neu eithriadau mawr i'r arfer i'r aelodau yn cael eu hamlygu i'r pwyllgor.

Roedd yr Aelodau'n ddiolchgar am y wybodaeth onest am fonitro dirgryniad llaw. Teimlwyd bod gwaith yn cael ei wneud i fonitro'r sefyllfa a lleihau'r potensial ar gyfer unrhyw achosion.

Amlygwyd i'r Aelodau bod hyfforddiant yn cynnwys rhannau o weithio ystwyth a gweithio gartref. Pe bai hyfforddiant yn cael ei ddarparu ar gyfer grŵp penodol o weithwyr i gyd yn gweithio allan yr un amgylchedd, darparwyd yr hyfforddiant gan edrych ar y ffordd honno o weithio. Mae hyfforddiant a gofynion cyfrifoldebau wedi'u gwneud yn glir. Roedd rheolwyr yn gyfrifol am weithwyr yn cwblhau gofynion hyfforddi. Rhoddwyd cymorth i reolwyr i sicrhau bod yr holl anghenion hyfforddi yn cael eu diwallu.

PENDERFYNWYD bod y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio yn derbyn yr adroddiad, yn nodi ei gynnwys.

11 ADRODDIAD CYDYMFFURFIO EIDDO

Cyflwynodd Pennaeth y Gwasanaeth Cefnogaeth Gorfforaethol: Perfformiad, Digidol ac Asedau ynghyd â'r Rheolwr Iechyd a Diogelwch Eiddo yr adroddiad (Cydymffurfiaeth Eiddo) a ddsbarthwyd yn flaenorol).

Clywodd yr aelodau fod adroddiadau misol wedi'u cyfansoddi, gyda chyfuniad o'r adroddiadau hynny wedi'u llunio yn yr adroddiad a gyflwynwyd i'r pwyllgor. Roedd yr adroddiad yn rhoi gwybodaeth i'r Aelodau ynghylch sut roedd cydymffurfio ag eiddo yn cael ei reoli'n rhagweithiol o fewn stoc eiddo corfforaethol yr awdurdod..

Darparwyd manylion y dangosyddion perfformiad allweddol yn y papurau. Amlygwyd mai'r ddwy ardal uwch oedd diogelwch asbestos a nwy. Mae'r ddau yn cael eu hystyried yn ardaloedd risg uchel.

Mae pob adran yn yr adroddiad yn nodi gofynion deddfwriaethol, strwythur y tîm, perfformiad blynyddol a blaenoriaethau.

Roedd y swyddogion yn hapus gyda pherfformiad y gwasanaeth ac nid oedd ganddynt unrhyw bryderon. Roedd gwaith yn mynd rhagddo i fonitro a gwella gwasanaethau lle bo hynny'n bosibl.

Diolchodd y Cadeirydd i'r swyddogion am yr adroddiad ac fel y nodwyd yn gynharach yn y cyfarfod, byddai adroddiadau sicrwydd blynyddol fel hyn yn cael eu cyflwyno i'r pwyllgor fel eitemau gwybodaeth. Caniatáu i aelodau weld unrhyw bryderon neu swyddogion i godi unrhyw feysydd er sylw'r aelodau.

Clywodd yr aelodau mai cyfrifoldeb Denbighshire Leisure Limited oedd yr eiddo a brydleswyd gan Denbighshire Leisure Limited i'w cynnal ond mae cytundebau ar waith y maent yn eu galw oddi wrth yr awdurdod i gefnogi gwaith cynnal a chadw. Rhoddwyd enghraifft o'r CLG sydd ar waith i aelodau fel rhan o'r parc.

Cafwyd rhagor o fanylion ynghylch y gyllideb referniw ar gyfer rheoli Legionella. Clywodd yr aelodau bod dyraniad o £161,000 wedi ei neilltuo yn y gyllideb referniw ar gyfer y gwaith o amgylch Legionella. Roedd hynny'n cynnwys y gwaith sydd ei angen ar gyfer asesiadau risg, monitro misol, monitro chwarterol, monitro bob dwy flynedd, monitro ac ehangu llongau a gwasanaethu bob blwyddyn. Yn ogystal, roedd ychydig bach o arian ar gael i atgyweirio unrhyw eitemau ychwanegol a nodwyd. Roedd 11,000 o asedau ar draws y cyngor yn gofyn am eu monitro, roedd buddsoddiad y cyngor wedi'i sicrhau i atgyweirio'r asedau hynny. Gobeithir y byddai pob gwaith atgyweirio wedi'i gwblhau ymhen dwy flynedd, a byddai angen i swyddogion fonitro a chynnal lefel cydymffurfio yn unig.

PENDERFYNWYD, bod aelodau'n nodi cynnwys yr Adroddiad Cydymffurfio Eiddo Blynyddol.

12 ARCHWILIAD CYMRU - AMSERLEN GWAITH

Cyflwynodd cynrychiolydd Archwilio Cymru, Mike Whiteley adroddiad amserlen gwaith Archwilio Cymru (a ddsbarthwyd yn flaenorol).

Rhoddodd yr adroddiad y cynllun archwilio manwl i'r aelodau, a oedd yn nodi gwaith arfaethedig Archwilio Cymru ar gyfer y flwyddyn i ddod. Cafodd yr aelodau eu tywys at rai o'r eitemau allweddol a nodwyd yn yr adroddiad gan gynnwys cyfrifoldebau allweddol Archwilio Cymru, manylion gwaith archwilio datganiadau ariannol a chrynodeb yn nodi gwybodaeth allweddol am bob archwiliad.

Cafodd yr aelodau eu tywys drwy'r wybodaeth a fanylwyd yn y papurau gan gynnwys y manylion ar fateroldeb a sut roedd yn berthnasol i archwiliadau cyfrifon, cyfrifon grŵp a chyfrifon endid sengl y cyngor. Nododd y papur hefyd y risgiau sy'n gysylltiedig â'r archwiliadau, pwysleisiwyd nad oedd unrhyw risgiau yn benodol i Sir Ddinbych. Os yw Archwilio Cymru yn nodi unrhyw risgiau sy'n benodol i Sir Ddinbych yn ystod y gwaith a gynllunnir, byddai'r rhain yn cael eu nodi a'u hadrodd i'r pwyllgor.

Roedd cynrychiolydd Archwilio Cymru yn falch o roi gwybod i'r pwyllgor bod y swydd wag yn nhîm rôl arweiniol yr archwiliad perfformiad wedi'i llenwi.

Rhoddodd wybod i'r Aelodau am y ddau fygythiad i annibyniaeth y tîm a oedd yn ymwneud â Matthew Edwards ac aelod o'r tîm, gan fod gan y ddau berthynas a gyflogir gan y Cyngor. O ganlyniad, ni fyddent yn ymwneud ag unrhyw waith mewn perthynas â'r gwasanaethau perthnasol a dim ond yn dilyn asesiad risg y caniateir hynny.

Diolchodd y Cadeirydd i'r cynrychiolydd am grynodedb manwl y papur ac agor y drafodaeth am drafodaeth bellach.

Gofynnodd yr Aelod Lleyg, Nigel Rudd, a oedd unrhyw arwydd o amserlen pan oedd gwaith ar yr adolygiad thematig - byddai cynaliadwyedd ariannol llywodraeth leol ar gael i'r pwyllgor. Dywedodd y cynrychiolydd mai ei ddealltwriaeth oedd bod y gwaith cynaliadwyedd ariannol yn y camau cwmpasu terfynol i'w gyflwyno cyn gynted â phosibl. Roedd yn bwysig bod amseru yn cael ei roi i agwedd gwmpasu'r gwaith hwnnw.

Dywedodd y Prif Archwilydd Mewnol yn ei adroddiad fod yr adolygiadau sefydlogrwydd ariannol i fod i ddigwydd rhwng mis Mawrth a mis Mehefin 2024.

Nododd yr Aelodau benodi'r arweinydd archwilio perfformiad newydd ac roeddent yn falch o glywed bod y swydd wag wedi'i llenwi. Amlygwyd hefyd bod y tîm yn cynnwys yr holl archwilwyr gwrywaidd. Diolchodd Archwilio Cymru i'r swyddogion am y sylwadau. Clywodd yr aelodau o fewn strwythur y tîm yng Ngogledd Cymru bod archwilwyr benywaidd yn cael eu cyflogi gan y cwmni.

Pwysleisiwyd mai'r nod o gyflwyno'r cyfrifon archwiliedig erbyn mis Mawrth 2024 oedd y cynllun o hyd a bod adnoddau ar waith i gefnogi'r targed hwnnw.

PENDERFYNWYD, bod yr Aelodau'n nodi cynnwys adroddiad Archwilio Cymru

13 RHAGLEN WAITH Y PWYLLGOR LLYWODRAETHU AC ARCHWILIO

Cyflwynwyd Blaenraglen Waith y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio (FWP) i'w hystyried (a ddosbarthwyd yn flaenorol).

Diolchodd y Cadeirydd i'r swyddogion am olwg gynnar ar yr agenda i asesu pwysau'r cyfarfod cyn i'r agenda gael ei chyhoeddi.

Nodwyd y byddai angen cynnwys y Datganiad Drafft o Gyfrifon a Datganiad Cyfrifon yn y FWP. Pwysleisiodd bwysigrwydd bod yn ystyriol o agendâu trwm wrth ychwanegu adroddiadau ychwanegol at y FWP.

Cytunwyd ynghyd â'r adroddiad blynyddol ar y Gofrestr Risg Gorfforaethol, yn dilyn y diweddariad a gyflwynwyd i'r Cabinet a Chraffu, bod adroddiad gwybodaeth yn cael ei gylchredeg gydag Aelodau Llywodraethu ac Archwilio.

Awgrymodd y Swyddog Monitro fod yr eitem agenda a restrir ym mis Ionawr ar unrhyw ddiweddariadau Cyfansoddiad yn cael eu cyflwyno fel adroddiad ac yna'n cael ei adolygu fel y ffordd orau o gyflwyno i'r pwyllgor yn y dyfodol.

Awgrymodd y Cadeirydd y dylid cyfuno diweddariad Archwilio Mewnol ac Adroddiad Blynyddol Archwilio Mewnol yng nghyfarfod mis Mehefin.

Cadarnhawyd bod y Datganiad Llywodraethu Blynyddol wedi'i restru ar gyfer cyfarfod mis Mehefin.

Cafodd yr aelodau eu hatgoffa bod sesiwn hyfforddi i'w threfnu cyn cyfarfod mis Ionawr. Byddai swyddogion mewn cysylltiad â'r holl Aelodau. Gofynnodd y Cadeirydd i'r Aelodau ystyried unrhyw feysydd hyfforddiant ychwanegol yr oeddent yn teimlo a fyddai'n fuddiol i bawb.

Awgrymodd yr Aelod Lleyg, Mr Paul Whitham, y dylid cynnwys sesiwn ar ofyniad hunanasesu'r pwyllgor fel angen hyfforddiant posib. Awgrymodd y Prif Swyddog Mewnol y dylid trefnu sesiwn ar gyfer diwedd Mawrth/Ebrill, sy'n golygu y gellid cynnwys canlyniad yr hunanasesiad yn y Datganiad Llywodraethu Mewnol Blynyddol.

Awgrymodd yr aelodau y dylid rhoi awdurdod dirprwyedig i'r Swyddog Monitro, y Cadeirydd a'r Swyddogion perthnasol i adolygu cynnwys y rhaglen waith.

Pwysleisiodd yr Aelodau bwysigrwydd nifer o adroddiadau a dderbyniwyd gan y pwyllgor a'r potensial am gapasiti yn ystod agenda arbennig o drwm. Roedd y Cadeirydd yn gytûn â'r cynnig. Awgrymodd fel rhan o'r briffio a ddarparwyd i'r Cadeirydd a'r Is-gadeirydd y byddai adran o'r briffio ar y rhaglen waith ar gyfer cyfarfodydd yn y dyfodol.

Awgrymodd y Swyddog Monitro y dylid trefnu cyfarfod untro ar gyfer trafodaeth ar y FWP ac yna wrth symud ymlaen gallai fod yn rhan o friffi'r Cadeirydd a'r Is-gadeirydd cyn pob cyfarfod.

Byddai adroddiad ar y sefyllfa bresennol a'r sicrwydd ar y HRA yn cael ei gynnwys yn y rhaglen waith.

PENDERFYNWYD nodi, yn amodol ar yr uchod, raglen waith flaenwaith y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio.

14 ARCHWILIAD CYMRU O GRANTIAU

Cyflwynodd y Cadeirydd adroddiad gwybodaeth Archwilio Cymru ar Ardystio Grantiau a Ffurflenni 2021-22 – Cyngor Sir Ddinbych (a ddosbarthwyd yn flaenorol).

Dywedodd y Cadeirydd wrth yr Aelodau mewn cyfarfod cyn y cyfarfod ei fod wedi codi cwestiynau ar y cymhorthdal budd-dal tai yr oedd Archwilio Cymru wedi nodi gwallau. Sicraodd yr Aelodau, Archwiliad Cymru fod y gwallau a ganfuwyd yn cael eu canfod yn flynyddol ac ar draws nifer o awdurdodau ac nad oeddent yn annisgwyl.

Cytunodd Cynrychiolydd Archwilio Cymru gyda'r Cadeirydd a phwysleisiodd y llwyth gwaith yr oedd swyddogion ar ei gael ar hyn o bryd ynghyd â nifer o newidiadau sy'n digwydd gyda gwaith prosesu. Roedd yr adroddiad a ddarparwyd yn adlewyrchu gwelliant o'r blynyddoedd blaenorol ac ni wnaeth godi unrhyw bryderon gydag Archwilio Cymru. Diolchodd i swyddogion Sir Ddinbych am weithredu newidiadau i wneud y gwelliannau a nodwyd.

RESOVED, bod yr Aelodau'n nodi'r adroddiad gwybodaeth.

Diolchodd y Cadeirydd i'r holl Aelodau a swyddogion am y trafodaethau a'r cyfraniadau yn ystod y cyfarfod a thrwy'r flwyddyn. Dymunai Nadolig llawen i bawb a phob llwyddiant ar gyfer y Flwyddyn Newydd.

Daeth y cyfarfod i ben am 13.55pm.